

ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ (ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ)

1. Εισαγωγή

Οι πράσινες δημόσιες συμβάσεις (ΠΔΣ) αποτελούν σημαντικό εργαλείο για την επίτευξη στόχων περιβαλλοντικής πολιτικής, οι οποίοι σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, τη χρήση των πόρων και τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή – ιδίως δεδομένης της σημασίας των δαπανών του δημόσιου τομέα για αγαθά και υπηρεσίες στην Ευρώπη. Οι ΠΔΣ ορίζονται στην ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «Οι δημόσιες συμβάσεις στην υπηρεσία του περιβάλλοντος» ως η «διαδικασία με την οποία οι δημόσιες αρχές επιδιώκουν να συνάψουν συμβάσεις για αγαθά, υπηρεσίες και έργα με μικρότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, σε σύγκριση με αγαθά, υπηρεσίες και έργα που επιτελούν την ίδια πρωταρχική λειτουργία τα οποία θα αποτελούσαν το αντικείμενο της σύμβασης υπό άλλες συνθήκες».

Οι ΠΔΣ μπορούν να χρησιμοποιούνται τόσο για συμβάσεις που υπερβαίνουν όσο και για συμβάσεις που δεν υπερβαίνουν το κατώτατο όριο εφαρμογής των οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις. Οι οδηγίες του 2014 για τις δημόσιες συμβάσεις παρέχουν τη δυνατότητα στις δημόσιες αρχές να λαμβάνουν υπόψη περιβαλλοντικούς παράγοντες. Η δυνατότητα αυτή παρέχεται πριν από τη διαδικασία ανάθεσης, στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης, καθώς και κατά την εκτέλεση της σύμβασης. Στόχος των κανόνων περί αποκλεισμού και επιλογής είναι να διασφαλίζεται ελάχιστο επίπεδο συμμόρφωσης των αναδόχων και των υπεργολάβων με την περιβαλλοντική νομοθεσία. Διατίθενται τεχνικές όπως η κοστολόγηση του κύκλου ζωής, ο προσδιορισμός βιώσιμων διαδικασιών παραγωγής και η χρήση περιβαλλοντικών κριτηρίων ανάθεσης, οι οποίες συνδράμουν τις αναθέτουσες αρχές στον εντοπισμό των περιβαλλοντικά προτιμότερων προσφορών.

Οι φορείς του δημοσίου σε εθνικό επίπεδο είναι υπεύθυνοι για την ανάθεση και τον τρόπο εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και μπορούν αλλά και πρέπει να χρησιμοποιήσουν την ισχυρή αγοραστική τους δύναμη για να οδηγήσουν στην αλλαγή των παραγωγικών και καταναλωτικών προτύπων, προωθώντας την πράσινη ανάπτυξη και ταυτόχρονα την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία.

Κάθε χρόνο, σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, οι δαπάνες του δημόσιου τομέα σε αγαθά, υπηρεσίες και έργα αποτελούν περίπου το 17% του Ευρωπαϊκού ΑΕΠ. Οι δαπάνες αυτές αφορούν, μεταξύ άλλων, τις προμήθειες ηλεκτρονικού και ηλεκτρολογικού υλικού, συσκευών πληροφορικής, κατασκευές, κλωστοϋφαντουργία, τρόφιμα, ενέργεια, χαρτί, έπιπλα, μεταφορές και υλικά καθαρισμού.

Οι ΠΔΣ μπορούν να αποτελέσουν σημαντικό παράγοντα προώθησης της καινοτομίας, παρέχοντας στη βιομηχανία πραγματικά κίνητρα για την ανάπτυξη πράσινων προϊόντων και υπηρεσιών. Αυτό ισχύει ιδίως σε τομείς στους οποίους οι αγοραστές του δημόσιου τομέα

αντιπροσωπεύουν μεγάλο μερίδιο της αγοράς (π.χ. κατασκευαστικός τομέας, υπηρεσίες υγείας ή μεταφορές). Επιπλέον, οι ΠΔΣ μπορούν να συμβάλουν στην εξοικονόμηση χρημάτων για τις δημόσιες αρχές, ιδιαίτερα εάν συνεκτιμηθεί το κόστος του πλήρους κύκλου ζωής μιας σύμβασης και όχι μόνο η τιμή αγοράς. Η αγορά ενεργειακά αποδοτικών προϊόντων ή προϊόντων με δυνατότητα εξοικονόμησης νερού μπορεί, για παράδειγμα, να μειώσει δραστικά τους λογαριασμούς οργανισμών κοινής ωφέλειας. Η μείωση των επικίνδυνων ουσιών στα προϊόντα μπορεί να συμβάλει στη μείωση του κόστους διάθεσης. Οι αρχές που εφαρμόζουν ΠΔΣ θα είναι καλύτερα προετοιμασμένες για να ανταποκριθούν στις εξελισσόμενες περιβαλλοντικές προκλήσεις, για παράδειγμα όσον αφορά τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου ή τη μετάβαση σε μια πιο κυκλική οικονομία.

2. Τι είναι οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις;

Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις είναι οι διαδικασίες με τις οποίες ο δημόσιος τομέας προμηθεύεται προϊόντα, υπηρεσίες ή εργασίες, χρησιμοποιώντας **πράσινα κριτήρια** κατά την αξιολόγηση προσφορών.

Παραδείγματα πράσινων συμβάσεων

- Ενεργειακά αποδοτικοί ηλεκτρονικοί υπολογιστές
- Επίπλωση γραφείου από αειφόρο ξυλεία
- Κτίρια με χαμηλές ενεργειακές ανάγκες
- Ανακυκλωμένα υλικά (πχ χαρτί, πλαστικό, ορυκτέλαια)
- Υπηρεσίες καθαρισμού με τη χρήση οικολογικών προϊόντων
- Οχήματα ηλεκτρικά, υβριδικά ή χαμηλών εκπομπών
- Ηλεκτροπαραγωγή από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

3. Θεσμικό Πλαίσιο αναφορικά με τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις

- Νόμος 3855/2010, Άρθρο 18 – Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις
- Νόμος 4013/2011
- COM (2008) 400 – Ανακοίνωση Ευρωπαϊκής Επιτροπής "Οι Δημόσιες Συμβάσεις στην υπηρεσία του περιβάλλοντος"
- Π.Δ. 59/2007 & Π.Δ. 60/2007

Με βάση το κοινοτικό θεσμικό πλαίσιο, οι δημόσιες υπηρεσίες προμηθειών μπορούν να χρησιμοποιούν περιβαλλοντικά κριτήρια κατά την προκήρυξη διαγωνισμών και την αξιολόγηση των προσφορών, δεδομένου ότι ταυτόχρονα ικανοποιούνται οι βασικές αρχές της διαφάνειας, της ισότιμης μεταχείρισης και της μη διάκρισης.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ήδη θεσπίσει πράσινα κριτήρια τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν, μεταξύ άλλων, στη διαδικασία σύνταξης των προκηρύξεων και διαγωνισμών. Παρατίθενται, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, παραδείγματα κριτηρίων για δέκα ομάδες προϊόντων και υπηρεσιών που -λόγω των επιπτώσεών τους στο περιβάλλον ή

των περιθωρίων περιβαλλοντικής βελτίωσης, ή του οικονομικού αντικτύπου ή της πολιτικής ή παραδειγματικής λειτουργίας τους - έχουν κριθεί ως τα πλέον κατάλληλα για «πρασίνισμα-ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης» στο πλαίσιο των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων.

Τα κριτήρια έχουν διαμορφωθεί για προϊόντα που εμπίπτουν στις ακόλουθες ομάδες προϊόντων και υπηρεσιών ενώ έχει δημοσιευθεί και ο προγραμματισμός για την αναθεώρηση των Π.Δ.Σ. και την εισαγωγή νέων για το 2018-2019, ο οποίος παρατίθεται στη σελίδα: http://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

1. Προϊόντα και Υπηρεσίες Καθαρισμού
2. Συμπαγωγή Θερμότητας και Ηλεκτρισμού
3. Υπολογιστές και Οθόνες
4. Χαρτί φωτοαντιγραφικό και Γραφής
5. Ηλεκτρικός και Ηλεκτρονικός Εξοπλισμός χρησιμοποιούμενος στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης
6. Ηλεκτρική Ενέργεια
7. Τρόφιμα και Υπηρεσίες Τροφοδοσίας (Υπό αναθεώρηση)
8. Είδη Επίπλωσης
9. Προϊόντα και Υπηρεσίες Κηπουρικής
10. Εξοπλισμός Απεικόνισης
11. Φωτισμός Εσωτερικών Χώρων
12. Σχεδιασμός Κατασκευή & Διαχείριση Κτιρίων Γραφείων
13. Σχεδιασμός Κατασκευή & Συντήρηση Οδών
14. Βρύσες Κουζίνας & Μπάνιου
15. Οδικός Φωτισμός & Σηματοδοτες Κυκλοφορίας (Υπό αναθεώρηση)
16. Προϊόντα & Υπηρεσίες Κλωστοϋφαντουργίας
17. Αποχωρητηρια & Ουρητηρια με Καταιονισμό Νερού
18. Μεταφορές (Υπό αναθεώρηση)
19. Τοιχοπετάσματα
20. Υποδομές Επεξεργασίας Λυμάτων
21. Υδρονικοί Θερμαντήρες
22. Χρώματα, Βερνίκια και βαφές οδών

4. Παραδείγματα Πράσινων προμηθειών στα ΚΜ

Πορτογαλία

Το 2016, ο Διαδηματικός Σύνδεσμος διαχείρισης αποβλήτων της ευρύτερης περιοχής του Πόρτο (LIPOR), αποφάσισε να επαναπροκηρύξει το διαγωνισμό για την παραχώρηση συσκευών/πολυμέσων και να απαιτήσει μεγαλύτερη εξοικονόμηση ενέργειας στα Τεύχη Δημοπράτησης. Ο Ανάδοχος επιλέχθηκε με βάση την πιο συμφέρουσα προσφορά ενώ αξιολογήθηκαν καλύτερα οι προσφορές στις οποίες το κόστος του κύκλου ζωής των προϊόντων ήταν χαμηλότερο. Οι τεχνικές προδιαγραφές του διαγωνισμού απαιτούσαν βελτίωση κατά 10% στα κριτήρια εξοικονόμησης ενέργειας (Energy star criteria), αλλά η εταιρεία που αναδείχθηκε τελικά νικήτρια του διαγωνισμού, υπερέβη την εν λόγω απαίτηση, προσφέροντας 38% βελτίωση.

Η επιτυχία της δημοπράτησης αυτής σχετίζεται μερικώς και με τη ευρεία διαβούλευση που πραγματοποιήθηκε με φορείς της αγοράς πριν την έναρξη της διαδικασίας, η οποία ανέδειξε καινοτόμες λύσεις σε οικονομικότερο κόστος.

Νορβηγία

Τον Αύγουστο του 2016, ο Δήμος του Sarpsborg επαναπροκήρυξε το διαγωνισμό για τις υπηρεσίες αποκομιδής απορριμάτων, ενθαρρύνοντας τους συμμετέχοντες να εκτιμήσουν κατά την προσφορά τους το πως αυτή μπορεί να συμβάλει στο σχέδιο εξοικονόμησης ενέργειας της Δήμου και στην κλιματική αλλαγή.

Οι απαιτήσεις του διαγωνισμού περιελάμβαναν τη συλλογή προδιαλεγμένων αποβλήτων, την παροχή μέσων αποκομιδής και τη μεταφορά σε συγκεκριμένες εγκαταστάσεις ανακύκλωσης/επεξεργασίας/διάθεσης. Ο Ανάδοχος επιλέχθηκε με βάση την πιο συμφέρουσα προσφορά με την εισαγωγή κριτηρίων αποκλεισμού των προσφέροντων που δεν πληρούσαν συγκεκριμένα περιβαλλοντικά και κοινωνικά κριτήρια. Στα κριτήρια αξιολόγησης των προσφορών περιλαμβανόταν η μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα ενώ ο νικητής του διαγωνισμού θα χρησιμοποιεί δύο ηλεκτρικά απορριματοφόρα τα οποία θα συνεισφέρουν στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου κατά 60 τν/έτος. Τα υπόλοιπα δε 6 απορριματοφόρα του Δήμου θα μετατραπούν ώστε να χρησιμοποιούν βιοαέριο ως καύσιμο.

Γερμανία (Δήμος Μονάχου)

Από το 2013, με σχετικό διάταγμα ο Δήμος Μονάχου απαιτεί το ήμισυ του φαγητού που σερβίρεται σε εγκαταστάσεις παιδικής μέριμνας να προέρχεται από βιολογικά προϊόντα.

Κατά τη δημοπράτηση, το 50% του συνόλου των τροφίμων που δημοπρατούνται θα πρέπει να διαθέτουν βιολογική πιστοποίηση, με το 90-100% όλων των κρεάτων να είναι βιολογικά, ενώ τα ψάρια θα πρέπει να προέρχονται από βιολογική υδατοκαλλιέργεια. Θεσπίστηκε επίσης μία σειρά μη οικονομικών κριτηρίων για την ανάθεση των συμβάσεων με ανάδειξη πρόσθετων περιβαλλοντικών κριτηρίων και κοινωνικών πτυχών. Προϋποθέσεις στους προμηθευτές, όπως η προτεραιότητα στη χρήση επαναχρησιμοποιήσιμων συσκευασιών και

στη χρήση ανακυκλώσιμων συσκευασιών (για συσκευασίες μίας χρήσης), τέθηκαν επίσης σε εφαρμογή από το Δήμο Μονάχου κατά τη δημοπράτηση των σχετικών προμηθειών.

Περιφέρεια των Βάσκων (Ισπανία)

Το πρόγραμμα πράσινων προμηθειών της περιφέρειας των Βάσκων (Basque Country GPP 2020) ξεκίνησε το Σεπτέμβριο του 2016 (θα διαρκέσει μέχρι το 2020) σε συνέχεια μίας πολυετούς διαβούλευσης που έλαβε χώρα με συμμετοχή φορέων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Το πρόγραμμα έχει ως στοχο την ενεργοποίηση των δημόσιων φορέων της περιοχής να υιοθετήσουν κριτήρια πράσινων προμηθειών κατά τους διαγωνισμούς που προκηρύσσουν.

Το πρόγραμμα συντονίζεται από ένα διευθυντήριο το οποίο έχει δημιουργηθεί για το σκοπό αυτό, το οποίο συνεδριάζει σε ετήσια βάση και αποτελείται από μέλη των δημόσιων φορέων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα. Κάθε μέλος του διευθυντηρίου, αναμένεται να παρουσιάσει τις ενέργειες του για την εφαρμογή πράσινων προμηθειών κατά τον προηγούμενο έτος.

Ισπανία (Βαρκελώνη)

Ύστερα από περισσότερα από 15 έτη δέσμευσης και εφαρμογής ΠΔΣ, ο Δήμος της Βαρκελώνης επανεξέτασε και ανέπτυξε με εξαιρετικά συμμετοχικό τρόπο νέους κανόνες οι οποίοι ρυθμίζουν την ένταξη κριτηρίων βιωσιμότητας στις δημόσιες συμβάσεις. Αυτό ήταν αποτέλεσμα της έκδοσης νέας δημοτικής απόφασης για τις υπεύθυνες δημόσιες συμβάσεις το 2013. Η ενσωμάτωση πράσινων απαιτήσεων είναι πλέον υποχρεωτική για όλους τους αναθέτοντες φορείς οι οποίοι προκηρύσσουν διαγωνισμούς για οχήματα, ηλεκτρική ενέργεια, τρόφιμα και υπηρεσίες εστίασης, κατασκευές, ξυλεία και ένα ευρύ φάσμα άλλων κατηγοριών δημόσιων συμβάσεων υψηλής προτεραιότητας. Τα συστήματα παρακολούθησης έχουν επίσης επικαιροποιηθεί σε πολλούς από τους εν λόγω τομείς υψηλής προτεραιότητας και επί του παρόντος αναπτύσσεται σύστημα αυτόματου εντοπισμού.

Ολλανδία

Τον Ιούλιο του 2017, δημοσιεύθηκε η αναφορά για τα αποτελέσματα της 3ετούς εφαρμογής πράσινων προμηθειών (Green Deal on Circular procurement), σε 80 πιλοτικά έργα στην Ολλανδία. Στα συμπεράσματα της αναφοράς περιλαμβάνονται οι σημαντικές ευκαιρίες υιοθέτησης κριτηρίων κυκλικής οικονομίας στις προμήθειες του δημοσίου. Η εφαρμογή του προγράμματος ξεκίνησε το Νοέμβριο του 2013 και παρέχει ευκαιρίες συνεργασίας δημόσιων και ιδιωτικών φορέων σύμφωνα με κριτήρια κυκλικής οικονομίας.

Υπάρχει δυνατότητα εξοικονόμησης τριών εκατομμυρίων τόνων CO₂ μόνο στις Κάτω Χώρες, εάν όλες οι ολλανδικές δημόσιες αρχές εφαρμόσουν τα εθνικά κριτήρια βιώσιμων δημόσιων συμβάσεων, στα οποία περιλαμβάνονται και οικολογικά κριτήρια. Θα μπορούσε επίσης να μειωθεί η ενεργειακή κατανάλωση του δημόσιου τομέα κατά 10 %.

Δανία

Ο Δήμος του Regensburg χρησιμοποίησε ΠΔΣ για τις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, συμβάλλοντας στην εξοικονόμηση 10 εκατ. ευρώ σε δαπάνες ενέργειας και ύδατος σε διάστημα 15 ετών.

Ιρλανδία

Το 2012 η Ιρλανδία ενέκρινε σχέδιο δράσης για τις ΠΔΣ με τίτλο Green Tenders (Πράσινοι διαγωνισμοί). Στόχος του σχεδίου είναι το 50 % του συνόλου των συμβάσεων που συνάπτονται σχετικά με οκτώ ομάδες προϊόντων και υπηρεσιών να είναι πράσινες. Το 2014 ο Οργανισμός Προστασίας του Περιβάλλοντος δημοσίευσε ένα ολοκληρωμένο σύνολο κριτηρίων και κατευθύνσεων για να βοηθήσει τις αρχές στην εκπλήρωση του στόχου αυτού. Τα κριτήρια βασίζονται σε αυτά που έχουν καθοριστεί σε επίπεδο ΕΕ, αλλά λαμβάνουν υπόψη τις συγκεκριμένες αγοραστικές πρακτικές και τη δομή της αγοράς στην Ιρλανδία. Στις κατευθύνσεις έχουν επίσης ληφθεί υπόψη τόσο η ενωσιακή όσο και η εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία.

Βέλγιο

Η φλαμανδική κυβέρνηση στο Βέλγιο έθεσε στόχο σύμφωνα με τον οποίο το 100 % των δημόσιων προμηθειών της πρέπει να πληροί καθορισμένα κριτήρια βιώσιμων προμηθειών έως το 2020. Τα στάδια για την υλοποίηση του στόχου αυτού καθορίστηκαν ή θα καθοριστούν σε σειρά σχεδίων δράσης που καλύπτουν τα έτη 2009-2011, 2012-2014, 2015-2017 και 2018-2020. Κάθε σχέδιο δράσης θα περιλαμβάνει κατευθυντήριες γραμμές, κριτήρια και μηχανισμούς παρακολούθησης, ώστε να διασφαλιστεί ότι όλες οι κρατικές υπηρεσίες θα κατορθώσουν να υλοποιήσουν τον στόχο αυτό.

5. Η δυναμική της εγχώριας αγοράς

Η υιοθέτηση πράσινων κριτηρίων κατά την αξιολόγηση των διαγωνισμών προμηθειών και υπηρεσιών στην Ελλάδα είναι αρκετά πίσω, σε σχέση με τις ενέργειες των άλλων κρατών μελών της ΕΕ προς την κατεύθυνση αυτή. Παρότι το νέο νομοθετικό πλαίσιο δημόσιων διαγωνισμών αποτελεί την εναρμόνιση του εθνικού νομικού πλαισίου με την κοινοτική νομοθεσία, η οποία μέσα από τις οδηγίες του 2014 για τις δημόσιες συμβάσεις παρέχει τη δυνατότητα στις δημόσιες αρχές να λαμβάνουν υπόψη περιβαλλοντικούς παράγοντες, λίγα έχουν γίνει προς την κατεύθυνση αυτή.

Σε πλήρη αντίθεση με τις πρακτικές στα ΚΜ της ΕΕ, στην Ελλάδα παρατηρείται ο αποκλεισμός από διαγωνισμούς προμήθειας του δημοσίου ανακυκλωμένων υλικών, ανεξάρτητα από το αν πληρούν ή όχι τις τεχνικές προδιαγραφές που απαιτούνται κατά περίπτωση.

Ως εκ τούτου, κρίνεται σημαντική και επιβεβλημένη η προώθηση της υιοθέτησης πράσινων κριτηρίων κατά την αξιολόγηση των προσφορών στους δημόσιους διαγωνισμούς με στόχο στους κανόνες περί αποκλεισμού αλλά και στα κριτήρια αξιολόγησης να διασφαλίζεται το ελάχιστο επίπεδο συμμόρφωσης των αναδόχων και των υπεργολάβων με την περιβαλλοντική νομοθεσία. Παράλληλα η υιοθέτηση πράσινων κριτηρίων στους

διαγωνισμούς του δημοσίου θα συμβάλει στην προώθηση των αρχών και επιταγών της αειφορίας και της κυκλικής οικονομίας.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, με μία εκτίμηση του μεγέθους της αγοράς όσον αφορά τα λιπαντικά έλαια που καταναλώνονται από δημόσιους οργανισμούς ανά έτος της τάξης των 10.000, τα οφέλη από την αντικατάσταση 2.500 τόνων με Αναγεννημένα Λιπαντικά, όσον αφορά την εξοικονόμηση ορυκτών πόρων είναι της τάξης του 22% ενώ η μείωση των αερίων του θερμοκηπίου ανέρχεται σε 12,6% για υποκατάσταση απλών λιπαντικών (base oils) και 15,5% για υποκατάσταση λιπαντικών με υψηλό ιξώδες (HVI base oils)¹.

6. Ευρωπαϊκά Σχέδια Δράσης για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις

Μέχρι το τέλος του 2015, Εθνικά Σχέδια Δράσης για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις είχαν καταρτισθεί στα παρακάτω ΚΜ:

- Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρος, Τσχέια, Δανία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Ολλανδία, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβακία, Σλοβενία, Ισπανία, Σουηδία, Ηνωμένο Βασίλειο.

Ενώ τα παρακάτω ΚΜ δεν έχουν ακόμη καταρτίσει Εθνικό Σχέδιο για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις:

- Εσθονία, **Ελλάδα**, Ουγγαρία, Λουξεμβούργο, Ρουμανία

7. Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις – Εμπλεκόμενοι φορείς

Για την αποτελεσματική εφαρμογή των ΠΔΣ απαιτείται η εκπόνηση ενός Εθνικού Σχεδίου Δράσης, το οποίο θα λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες προμηθειών του δημοσίου, την ετοιμότητα της ελληνικής αγοράς και τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Στα πλαίσια αυτά συστάθηκε το 2010, Διυπουργική επιτροπή για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις ([Σύνθεση](#)).

Με την ΥΑ 63955/239/13-6-2017 συστάθηκε Επιτροπή Πρασίνων Δημοσίων Συμβάσεων η οποία έχει σαν σκοπό την εκπόνηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την προώθηση των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων, βάσει των ρυθμίσεων της νομοθεσίας της ΕΕ. Το σχέδιο δράσης θα πρέπει να έχει εκπονηθεί έως το τέλος του 2018.

Η Επιτροπή θα υποστηρίξει την έγκαιρη ενημέρωση των προμηθευτών του δημοσίου και της αγοράς γενικότερα, δημιουργώντας ένα πλαίσιο συνεργασίας, συστήνοντας ομάδες εργασίας και συντονίζοντας τις απαραίτητες δράσεις για τη σύνταξη περιβαλλοντικών κριτηρίων, όπως και την επιλογή κατηγοριών προϊόντων και υπηρεσιών στα οποία θα εφαρμοστούν τα περιβαλλοντικά κριτήρια.

¹   : *Updating the study Ecological and energetic assessment of re-refining waste oils to base oils Substitution of primarily produced base oils including semi-synthetic and synthetic compounds*, Nabil Abdalla, Horst Fehrenbach, Heidelberg, June 2017, ifeu

Στους εμπλεκόμενους φορείς περιλαμβάνονται επίσης το ΥΠΕΝ και ο ΕΟΑΝ, οι υπηρεσίες των οποίων εμπλέκονται στην διαδικασία παραγωγής ανακυκλωμένων υλικών. Τέλος, η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΔΗΣΥ), η οποία είναι και η ρυθμιστική αρχή αναφορικά με την ένταξη των κριτηρίων τα οποία έχουν προταθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τις Πράσινες Δημόσιες Προμήθειες αλλά και η αρχή διαμόρφωσης πρότυπων τευχών δημοπράτησης για τις δημόσιες συμβάσεις.

Σημειώνεται ότι, στην παρούσα φάση, διεξάγεται έρευνα προϊόντων και υπηρεσιών με περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά στην ελληνική αγορά με στόχο την αποτίμηση του βαθμού ετοιμότητας της ελληνικής αγοράς για την εισαγωγή 'πράσινων' προδιαγραφών κατά τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων. Η έρευνα αφορά στις κύριες κατηγορίες προϊόντων και υπηρεσιών που προμηθεύεται το Ελληνικό Δημόσιο.

Τα αποτελέσματα της, θα συντελέσουν στην κατάρτιση Ευρετηρίου και στη διαμόρφωση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Προώθηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων. Μέσα από τη συνεργασία με Έλληνες παραγωγούς, αντιπροσώπους και μεταπωλητές θα καταρτιστεί το 'Ευρετήριο Προϊόντων και Υπηρεσιών με περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά', το οποίο θα είναι διαθέσιμο μέσω του διαδικτύου στις δημόσιες αρχές ώστε να μπορούν να εντοπίσουν 'πράσινα' προϊόντα, υπηρεσίες και προμηθευτές.

Στις 22/01/2018 με το Α.Π. ΔΔΥ/3211/642 έγγραφο του ΥΠΕΝ περί «Σύστασης και συγκρότησης Ομάδας Διοίκησης Έργου (ΟΔΕ) για την υποστήριξη της Διυπουργικής Επιτροπής Συντονισμού των δράσεων της Κυκλικής Οικονομίας», συστάθηκε ομάδα έργου με αντικείμενο την προετοιμασία, τον επιχειρησιακό συντονισμό και την παρακολούθηση των δράσεων της Κυκλικής Οικονομίας σε διυπουργικό επίπεδο, στο πλαίσιο ενός Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Κυκλικής Οικονομίας. Στα βασικά καθήκοντά της, μεταξύ άλλων περιλαμβάνεται και η Προώθηση Πράσινων Δημόσιων συμβάσεων και προμηθειών.

Τέλος, το Κυβερνητικό Συμβούλιο Οικονομικής Πολιτικής (ΚΥ.Σ.ΟΙ.Π.) ενέκρινε το πλαίσιο της δημόσιας πολιτικής για την Κυκλική Οικονομία ως κομβικό στοιχείο της Αναπτυξιακής Στρατηγικής της χώρας, θέτοντας σε δημόσιο διάλογο το Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο 2018-2019, το οποίο συντονίζει και υλοποιεί ειδική διυπουργική ομάδα. Το κείμενο της εθνικής στρατηγικής για την κυκλική οικονομία βρίσκεται υπό διαβούλευση από τις 24/5/2018 και περιλαμβάνει μεταξύ άλλων δράσεις υλοποίησης και χρονοδιάγραμμα για τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις. Σύμφωνα με το υπό διαβούλευση κείμενο, υπάρχει από αντίστοιχη παλαιότερη επιτροπή, εισήγηση για πρασίνισμα 18 ομάδων προϊόντων και μελέτη-πρόταση Εθνικού Σχεδίου Δράσης. Προτείνεται να συνδεθεί με την κυκλικότητα προσθέτοντας και κυκλικά κριτήρια. Ανάλογη δουλειά για Κυκλικές Δημόσιες Προμήθειες είναι σε εξέλιξη παράλληλα και από την Εταιρική Σχέση Κυκλικής Οικονομίας της Αστικής Ατζέντας (EU Urban Agenda), όπου συμμετέχουν ΥΠΟΙΑΝ και ΥΠΕΝ.

8. Γενικές αρχές που θα πρέπει να διέπουν τις Πράσινες Συμβάσεις Δημοσίου

Οι γενικές αρχές που θα πρέπει να διέπουν τις Πράσινες δημόσιες συμβάσεις περιλαμβάνουν:

1. Εφαρμογή των αρχών του ελεύθερου ανταγωνισμού με έμφαση στην προώθηση της Κυκλικής Οικονομίας. Προτείνεται:
 - i. Υποχρεωτική ένταξη ενός κατ' ελάχιστον ποσοστού ανακυκλωμένων υλικών στις Δημόσιες Προμήθειες βάσει συγκεκριμένων προδιαγραφών
 - ii. Η υποχρεωτική προμήθεια ανακυκλωμένων υλικών δεν πρέπει να έχει σαν αποτέλεσμα την σκόπιμη αύξηση του κόστους κτήσης τους.
2. Ένταξη τεχνικών προδιαγραφών οι οποίες να πληρούνται ανεξάρτητα από το αν τα υλικά είναι πρωτογενή η ανακυκλωμένα, έτσι ώστε να μην υποβαθμίζεται η ποιότητα των προς προμήθεια υλικών.
3. Ένταξη περιβαλλοντικών κριτηρίων στις διαδικασίες με τις οποίες ο δημόσιος τομέας προμηθεύεται προϊόντα, υπηρεσίες ή εργασίες, με την υιοθέτηση πράσινων κριτηρίων κατά την αξιολόγηση προσφορών και για τον ίδιο τον προμηθευτή.
4. Υιοθέτηση και εφαρμογή κριτηρίων επιλεξιμότητας ή κριτηρίων αξιολόγησης κατά τη δημοπράτηση έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών, που να αφορούν την περιβαλλοντική επίδοση των υποψήφιων προμηθευτών, την ορθή διαχείριση των αποβλήτων τους και την εφαρμογή πιστοποιημένων διαδικασιών ή/και συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης.

9. Προτάσεις για την υιοθέτηση πράσινων κριτηρίων ανά υλικό

Στην παρακάτω ιστοσελίδα της ΕΕ αναφέρονται παραδείγματα πράσινων προμηθειών ανά υλικό σε χώρες της ΕΕ: http://ec.europa.eu/environment/gpp/case_group_en.htm, ενώ παρακάτω προτείνονται πράσινα κριτήρια σε ενδεικτικές προμήθειες του Δημοσίου.

Λιπαντικά προερχόμενα από αναγεννημένα βασικά έλαια

- Ο αποκλεισμός των αναγεννημένων λιπαντικών από τις Δημόσιες Προμήθειες έρχεται σε αντίθεση και με την πρόσφατα ψηφισμένη από την βουλή Κ.Υ.Α. 62952/5384/30.12.16 (Έγκριση Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Επικινδύνων Αποβλήτων) η οποία αναφέρει: «*Θα προωθηθεί η χρήση των λιπαντικών ελαίων που προκύπτουν από επεξεργασία (R9), κυρίως με την άρση τυχόν εμποδίων που προκύπτουν και λειτουργούν ανασταλτικά για την διάθεση τους στην αγορά.*»
- Θα πρέπει τόσο στο Εθνικό Σχέδιο για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις όσο και στον Κανονισμό Προμηθειών του Δημοσίου να προβλέπεται η προμήθεια λιπαντικών τα οποία κατ' ελάχιστον ποσοστό 25% να προέρχονται από αναγεννημένα βασικά έλαια.
- Οι Δημόσιοι διαγωνισμοί λιπαντικών πρέπει να διενεργούνται βάσει συγκεκριμένων τεχνικών προδιαγραφών ζητούμενων προϊόντων, ανάλογα με τη χρήση για την οποία προορίζονται.
- Απαραίτητη προδιαγραφή για τα Βασικά έλαια και τα λιπαντικά που παράγονται από αυτά, είναι η απουσία ταξινόμησης ως αποτέλεσμα πιθανής επικινδυνότητάς τους. Η επικινδυνότητα των ουσιών αυτών είναι αποτέλεσμα της παρουσίας πολυαρωματικών ενώσεων (PAH) σε συγκεντρώσεις

μεγαλύτερες του 3%. Το όριο αυτό είναι επαρκώς τεκμηριωμένο από πλήθος μελετών (API, CONCAWE κλπ). Η προτεινόμενη προδιαγραφή IP 346 (πρότυπη μέθοδος δείκτη διάθλασης εκχυλίσματος DMSO), <3%. εφαρμόζεται ανεξάρτητα από την προέλευση του Βασικού λιπαντικού ελαίου και από την τεχνολογία παραγωγής του, αποτελεί δε ένα γενικό κανόνα για την ταξινόμηση ή όχι αυτού

Δομικά υλικά / Υποδομές

- Υιοθέτηση πράσινων κριτηρίων στα υπό δημοπράτηση υλικά λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις των υλικών σε ολόκληρο τον κύκλο ζωής τους
- Ενθάρρυνση της βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων με εισαγωγή αντίστοιχων κριτηρίων. για τις προμήθειες υλικών και εξοπλισμού
- Υποστήριξη της εφαρμογής προτύπων π.χ. CEN/TC 350 "Αειφορία κατασκευαστικών έργων" καθώς προσφέρουν τη δυνατότητα αξιολόγησης ενός κτιρίου καθόλη τη διάρκεια ζωής του.
- Θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις του υλικού π.χ. για την κατασκευή οδών, λαμβάνοντας υπόψη ολόκληρο τον κύκλο ζωής (συμπεριλαμβανομένης της αντοχής, της συντήρησης) του ίδιου του υλικού και του αντίκτυπου που έχει στις περιβαλλοντικές επιπτώσεις που προκαλούνται από τα οχήματα.
- Προμήθεια πιστοποιημένου τσιμέντου και σκυροδέματος που θα πληρεί ελάχιστα πράσινα κριτήρια

Πηγές:

<http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=533&language=el-GR>
http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/national_gpp_strategies_en.pdf
http://ec.europa.eu/environment/gpp/material_en.htm
http://ec.europa.eu/environment/gpp/action_plan_en.htm
http://www.buy-smart.info/media/file/2099.D22_Procurement_Standards_in_Greece.pdf
http://ec.europa.eu/environment/gpp/alert_en.htm
http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/handbook_2016_el.pdf
http://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

